

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Ndz/1/2016
Identifikačné číslo spisu:	5016200122
Dátum vydania rozhodnutia:	18.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5016200122.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Z. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., právne zastúpeného JUDr. Ivanom Hubkom, advokátom, so sídlom Gaštanova 7/35, 010 07 Žilina, proti odporkyni Sociálnej poisťovni - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o sumu starobného dôchodku, vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 24Sd/23/2016, o vylúčení sudkyne Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania vecí, takto

rozhodol:

Sudkyňa Krajského súdu v Žiline JUDr. Zuzana Jančárová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 24Sd/23/2016.

Odôvodnenie

V konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 24Sd/23/2016 oznámením zo dňa 08.02.2016, doplneným dňa 12.02.2016, sudkyňa JUDr. Zuzana Jančárová uviedla, že sú u nej dané dôvody, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí (§ 15 O.s.p. z dôvodov uvedených v § 14 ods. 1 O.s.p.). Na základe oznámenia sudkyne JUDr. Zuzany Jančárovej predsedníčka Krajského súdu v Žiline JUDr. Eva Kyselová opatrením zo dňa 15.02.2016 predmetnú vec pridělila na prejednanie a rozhodnutie samosudkyňi Mgr. Nore Tomkovej. Mgr. Nora Tomková dňa 11.03.2016 predložila predsedníčke Krajského súdu v Žiline vyjadrenie k námietke zaujatosti JUDr. Zuzany Jančárovej a zároveň pripojila aj vyjadrenie právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. Ivana Hubku zo dňa 01.03.2016, ktorý namieta akýkoľvek blízky, spoločenský kontakt so sudkyňou JUDr. Zuzanou Jančárovou, ktorý by bol použiteľný ako dôvod vylúčenia sudkyne JUDr. Zuzany Jančárovej na základe podanej námietky zaujatosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súde v Žiline (§16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť oznámenia sudkyne JUDr. Zuzany Jančárovej (§ 15 O.s.p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí pre zaujatosť (§ 14 až § 16 O.s.p.) sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie vecí nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadŕžania určitej procesnej strany).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania vecí buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie vecí pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania vecí pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie vecí nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia vecí pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (viď napríklad *Piersack c. Belgicko*).

Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu (*Boekmans c. Belgicko*). Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatura ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti.

Rozhodujúce nie je len (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná (*Justice must not only be done, it must also be seen to be done*)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (*Delcourt c. Belgicko*). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci ak účastníkom konania. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (*Pullar c. Spojené kráľovstvo*).

Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (viď tiež *Fey c. Rakúsko*). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z vyššie uvedenej judikatury ESLP a ústavného súdu možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne

neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranné.

Pri posudzovaní dôvodnosti oznámenia sudkyne Krajského súdu v Žiline o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1/ k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2/ k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], 3/ k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2/).

Sudkyňa Krajského súdu v Žiline JUDr. Zuzana Jančárová vyvodzovala svoju zaujatosť v prejednávanej veci z blízkeho a priateľského vzťahu k právnomu zástupcovi navrhovateľa JUDr. Ivanovi Hubkovi. Uvedená sudkyňa na výzvu predsedníčky Krajského súdu v Žiline doplnila svoje vyjadrenia o bližšiu konkretizáciu vonkajších prejavov ňou tvrdeného vzťahu, a to, že sa stretávajú pri spoločných posedeniach pri káve, pri príležitosti narodenín, menín a sviatkov, JUDr. Ivan Hubka jej ako dlhoročný kamarát viackrát pomohol s prevádzkou jej motorového vozidla, v rámci vzájomnej komunikácie rozoberajú aj problémy, s ktorými JUDr. Ivan Hubka prichádza do styku v rámci výkonu jeho činnosti, majú spoločných známych a priateľov, s ktorými sa stretávajú pri rôznych posedeniach.

Právny zástupca navrhovateľa JUDr. Ivan Hubka sa k oznámeniu sudkyne JUDr. Zuzany Jančarovej vyjadril tak, že ich dlhoročný priateľský vzťah nie je takej intenzívnej dispozície vylučujúci nezaujatosť, nestrannosť, či subjektivitu v jej rozhodovaní. Vyjadrenie JUDr. Zuzany Jančarovej, že sa bežne stretávajú pri denných príležitostiach a udržiavajú vzájomne spoločenský kontakt nie je dôvodné. Toto vyjadrenie sa nezakladá na pravde z dôvodu zdržiavania sa, miestom pobytu, spoločenskými záujmami a realizáciou jeho povolania. Za najmenej 10 rokov sa nestretol s JUDr. Zuzanou Jančarovou ani raz, a ak k tomu došlo, tak maximálne krátkodobo, zdvorilostné stretnutie trvajúce maximálne 30 sekúnd. O udržiavaní vzájomného blízkeho spoločenského kontaktu nie je podľa JUDr. Ivana Hubku možné hovoriť, ani brať do úvahy a akceptovať ho ako dôvod vylúčenia sudkyne JUDr. Zuzany Jančarovej. V tomto prípade tento stav trvá, je nemenný a zodpovedá bežnej spoločenskej identifikácii a faktickému spoločenskému spolužitiu.

Najvyšší súd je názoru, že v danom prípade nie sú dané objektívne dôvody pre vylúčenie sudkyne JUDr. Zuzany Jančarovej z prejednávanej veci. Najvyšší súd poukazuje práve na vyjadrenie právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. Ivana Hubku zo dňa 01.03.2016, ktorý v podstate spochybňuje tvrdenie JUDr. Zuzany Jančarovej, ktoré uviedla ako dôvod na jej vylúčenie z prejednávanej veci.

Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že v tomto prípade ide o subjektívne hľadisko sudkyne JUDr. Zuzany Jančarovej, ktoré sa však nezakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach, ktoré by spochybňovali jej zaujatosť. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku, čo v danom prípade nebolo predložené, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že sudkyňu JUDr. Zuzanu Jančarovú nevylúčil z

prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 24Sd/23/2016.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.